

Inhoud

1)	De wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt (Cultuurpactwet)	p. 1
2)	De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en haar administratieve diensten	p. 9
	2.1 De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie	p. 9
	2.2 Administratieve diensten	p. 12
3)	Werkzaamheden van de Cultuurpactcommissie	p. 13
	3.1 Taak en bevoegdheden	p. 13
	3.2 Klachtenbehandeling	p. 13
	3.3 Adviezen en aanbevelingen	p. 13
	3.4 Kennis- en expertisecentrum	p. 14
	3.5 Begroting	p. 15
	3.6 Statistieken	p. 16
4)	Klachten en rechtspraak in 2023	p. 27
5)	Wetgevende initiatieven in 2023	p. 35

1) De wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt (Cultuurpactwet)

De grondwettelijke basis

De grondslag van het Cultuurpact zijn de artikelen 11 en 131 van de gecoördineerde Grondwet. Deze bepalingen dateren van de grondwetsherziening van 1969-1970. Artikel 11 stelt dat het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen wordt toegekend zonder enige discriminatie. Dit artikel draagt de wetgever op de nodige waarborgen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden bij wet en bij decreet vast te leggen. Dit beginsel wordt eveneens bekrachtigd in artikel 131 dat de wetgever opdraagt de nodige maatregelen te nemen om elke discriminatie om filosofische en ideologische redenen te voorkomen.

Het Cultuurpact

Opdat de in artikel 11 en 131 van de grondwet vervatte maatregelen ter bescherming van de ideologische en filosofische minderheden ook ten opzichte van andere overheidsinstellingen konden worden aangewend, sloten de zogenaamde traditionele partijen op 15 juli 1971 een cultureel voorakkoord af.

Dit gebeurde enkele dagen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers op 19 juli 1971 de wet van 21 juli 1971 goedkeurde betreffende de bevoegdheid en de werking van de cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap (de voorlopers van de gemeenschapsparlementen).

Deze wet heeft de culturele autonomie ingevoerd, in samenhang met de wet van 3 juli 1971 tot indeling van de leden van de wetgevende kamers in taalgroepen en houdende diverse

bepalingen betreffende cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap.

Door de culturele autonomie van de cultuurgemeenschappen, werd de vrees voor machtsmisbruik vanwege een ideologische of filosofische meerderheid immers veel groter dan in de vroegere unitaire staat. Het ideologisch en filosofische evenwicht tussen Vlaanderen en Wallonië, dat tot dan toe op nationaal vlak bestond, werd door de toenmalige grondwetsherziening en de uitvoeringswetten immers verbroken, zodat belangrijke ideologische en filosofische minderheden in de beide cultuurgemeenschappen bijkomende waarborgen eisten. Het culturele voorakkoord van 15 juli 1971 legde bijgevolg bepaalde principes en doelstellingen vast om discriminatie en machtsmisbruik vanwege de meerderheid te vermijden op nationaal, regionaal, provinciaal en lokaal vlak.

Op 24 februari 1972 werd in de Senaat een politiek akkoord afgesloten. Dit zogenaamde Cultuurpactakkoord werd ondertekend door de CVP-PSC, de BSP-PSB, de PVV-PLP, het FDF-RW en de KP-PC.

De Cultuurpactwet van 16 juli 1973

Om het feitelijke Cultuurpactakkoord van 24 februari 1972 bindende kracht te geven, werd het voorontwerp van de Cultuurpactwet op 26 juni 1973 bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediend met als titel "Voorstel van wet waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt" (cf. Kamer van volksvertegenwoordigers, zitting 1972-1973, stuk 633, nr. 1 en 2). De Kamer van volksvertegenwoordigers keurde het wetsvoorstel goed op 28 juni 1973 (cf. Kamer van volksvertegenwoordigers, Parlementaire handelingen, 28 juni 1973, blz. 2638-2647, blz. 2761). Vervolgens werd het wetsvoorstel door de Senaat goedgekeurd (cf. Senaat, Parlementaire handelingen, 4 juli 1973, blz. 2153-2168, blz. 2223-2224).

De door het parlement goedgekeurde wet waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, werd op 16 juli 1973 door de koning bekrachtigd

en afgekondigd. De wet werd in het Belgisch Staatsblad van 16 oktober 1973 bekendgemaakt (cf. Belgisch Staatsblad, 16 oktober 1973, p. 11.706-11.710).

Het Cultuurpact werd op 27 juni 1973 eveneens als voorstel van decreet bij de toenmalige cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap ingediend (cf. cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap, zitting 1972-1973, stuk 112, nr. 1).

Het door de cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap goedgekeurde decreet betreffende het Cultuurpact werd door de koning bekrachtigd en afgekondigd op 28 januari 1974, en verscheen in het Belgisch Staatsblad van 31 mei 1974 (cf. Belgisch Staatsblad van 31 mei 1974, blz. 7848-7850). Een identiek voorstel van decreet werd voorgelegd aan de Raad van de Franse cultuurgemeenschap, maar de Raad van State oordeelde dat zo'n decreet overbodig was.

Wijziging van de Cultuurpactwetgeving

Op 25 april 2005 diende de voorzitter van de Senaat een wetsvoorstel in tot wijziging van de wet van 16 juli 1973. Met dit wetsvoorstel wilde men de mandaatperiode van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie verlengen tot vijf jaar en de vernieuwing van dit mandaat koppelen aan de wedersamenstelling van de gemeenschapsparlementen (Senaat, document 3-1144/1).

De door het parlement goedgekeurde wetswijziging werd door de koning bekrachtigd en afgekondigd op 12 mei 2009 (Belgisch Staatsblad van 26 mei 2009, p. 38699).

Met het oog op de afstemming van het Cultuurpactdecreet van 28 januari 1974 op de inmiddels gewijzigde Cultuurpactwet werden in het decreet dezelfde inhoudelijke wijzigingen aangebracht.

Zeven basisregels

1. Deelneming aan de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid (art. 3, 6 en 7)

Deze artikelen verplichten de overheden ertoe de gebruikersverenigingen en de ideologische en filosofische strekkingen te betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid. In de praktijk moet deze deelname aan het cultuurbeleid gebeuren door middel van gestructureerde en erkende inspraak- en adviesorganen (bv. cultuurraad, jeugdraad, sportraad).

Hierin moeten niet alleen alle strekkingen vertegenwoordigd zijn. De wet stelt ook dat een onrechtmatig overwicht van een bepaalde strekking vermeden moet worden. De overheden zijn bovendien verplicht organen voor inspraak en advies op te richten als er nog geen passende structuren bestaan.

2. Deelname aan het bestuur van culturele instellingen (art. 8 en 9)

Voor culturele instellingen, infrastructuren en diensten die opgericht werden door de overheid, of onder een overheidsinstantie ressorteren, gelden welbepaalde richtlijnen inzake de samenstelling van de bestuursorganen.

Er zijn wettelijk drie vormen van vertegenwoordiging mogelijk:

- Een vorm van evenredige vertegenwoordiging, waarbij de politieke strekkingen binnen de overheid evenredig vertegenwoordigd zijn in de bestuursorganen van de culturele instellingen of infrastructuren. Deze organen worden bijgestaan door een vaste commissie van advies, samengesteld volgens de principes van artikel 3, 6 en 7;
- Een vorm van medebeheer, waarbij de bestuursorganen zijn samengesteld uit enerzijds vertegenwoordigers van de betrokken overheid en anderzijds vertegenwoordigers van de gebruikers. De afvaardiging van de overheid wordt samengesteld volgens het principe van de evenredige vertegenwoordiging van de

politieke strekkingen. Voor de afvaardiging van de strekkingen en de gebruikers gelden de principes van artikel 3, 6 en 7;

- Een zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers, waaraan de overheid het beheer heeft gedelegeerd, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 3 en 6 van toepassing.

3. Waarborgen voor het gebruik van de culturele infrastructuur (art. 4, 5, 15, 16 en 17)

Artikel 4 stelt als beginsel dat elke overheid die permanent over een infrastructuur beschikt, zich moet onthouden van enigerlei vorm van discriminatie, uitsluiting, beperking of voorkeur om ideologische of filosofische redenen.

Artikel 15 verduidelijkt dat elke erkende culturele groepering of organisatie, zich al dan niet beroepend op een bepaalde ideologische of filosofische strekking, de culturele infrastructuur moet kunnen gebruiken die beheerd worden onder het gezag van de overheid.

Het bestuursorgaan van een infrastructuur kan uiteraard een gebruiksreglement opstellen, maar de gebruiksvoorwaarden mogen uitsluitend gebaseerd zijn op de materiële kenmerken van de infrastructuur.

De overheid kan een infrastructuur slechts permanent, d.w.z. voor een langere periode, aan een instelling met een ideologische of filosofische strekking ter beschikking stellen, indien zij in staat is een gelijkaardig voordeel toe te kennen aan andere instellingen die daarom vragen, en dit binnen een redelijke termijn. Als de overheid slechts één infrastructuur bezit, dan kan zij deze slechts beurtelings in gebruik geven. Een terbeschikkingstelling kan in elk geval nooit langer duren dan de regeerperiode van de betrokken overheid.

Ten slotte verbiedt artikel 17 de overheid en de bestuursorganen zich te mengen in de programmering of de inhoud van activiteiten die plaats hebben in de publieke culturele infrastructuur.

4. Waarborgen betreffende de subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten (art. 10, 11 en 12)

De reglementering inzake de erkenning en de subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten, mag slechts worden vastgesteld per decreet of door middel van een beslissing van de vertegenwoordigende vergadering van de overheid (provincieraad, gemeenteraad...) Op deze manier wil men de overheden aansporen een reglement voor subsidiëring op te stellen. Als de overheid dit verzuimt, dan moeten alle toelagen en voordelen in natura nominatief op een speciale post in de begroting worden ingeschreven.

Erkende instellingen die activiteiten uitoefenen die op de gehele cultuurgemeenschap gericht zijn, worden bij decreet gesubsidieerd. Het decreet dat de financiële tegemoetkoming bepaalt, omvat gelijktijdig:

- de subsidiëring van een kern van personeelsleden;
- de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking;
- de subsidiëring op grond van de werkelijk gepresteerde activiteiten.

Artikel 12 heft de bepalingen van artikel 10 en 11 op voor nieuwe, experimentele initiatieven. Dergelijke initiatieven kunnen immers gedurende maximaal drie dienstjaren een starttoelage ontvangen. De beslissing om een starttoelage toe te kennen, moet het voorwerp zijn van een met redenen omkleed advies van een bevoegd adviesorgaan.

5. Bijzondere waarborgen inzake geïndividualiseerde aanmoedigingen (art. 13 en 14)

In de sector van de kunsten, de letteren en de wetenschappen steunt elke aanmoediging of tegemoetkoming van de overheid uitsluitend op esthetische, wetenschappelijke of artistieke criteria. Bij de toekenning van prijzen, beurzen, leningen, andere toelagen enz. moet de rechtsgelijkheid tussen de burgers gewaarborgd worden ongeacht hun overtuiging. Inzake toelagen en aanmoedigingen voor enkelingen, organisaties en instellingen of hun culturele activiteiten, moet elke overheid een bijlage bij haar begroting publiceren. Deze bijlage moet de omstandige lijst van begunstigden omvatten, met opgave van de toegekende sommen en

voordelen. Deze artikelen willen beletten dat overheidsinstanties hun toelagen in de begroting opnemen onder te algemene benamingen.

6. Waarborgen betreffende het gebruik van de communicatiemiddelen (art. 18 en 19)

Deze artikelen regelen de toegang van de ideologische en filosofische strekkingen tot de middelen voor meningsuitdrukking die afhangen van de overheden in de betrokken gemeenschap.

Artikel 19 is gewijd aan de openbare radio- en televisieomroepen. Deze omroepen moeten in de samenstelling van hun bestuursorganen de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties in elke gemeenschapsraad in acht nemen. De bestuursorganen laten zich bijstaan door een vaste adviescommissie waarin alle erkende verenigingen van gebruikers en alle ideologische en filosofische strekkingen vertegenwoordigd zijn. Deze adviescommissie heeft recht op volledige informatie over de daden van de bestuurs- en beheersorganen.

7. Waarborgen betreffende het personeel met culturele functies (art. 20)

De aanwijzing, de aanwerving, de benoeming en de bevordering van zowel het statutaire als het contractuele personeel met culturele functies in openbare culturele instellingen en besturen, moet gebeuren volgens het principe van gelijke rechten, zonder ideologische of filosofische discriminatie en met naleving van hun respectievelijke statuut.

De Cultuurpactcommissie past deze bepaling niet meer toe, sinds zij ongrondwettelijk verklaard werd door het Grondwettelijk Hof (arrest 65/93 – Arbitragehof)

Regels van openbare orde

Bijzonder belangrijk voor de Cultuurpactwet en haar toepassing is haar juridisch karakter, als zijnde een wet van openbare orde. In een arrest van 1977 kwam de Raad van State tot het volgend besluit:

“Overwegende dat uit de aangehaalde grondwetsbepaling vervat in de artikelen 6 bis en 59 bis, uit de vermelde artikelen 4, 5 en 6 van de wet van 3 juli 1971, uit de omstandigheden waarin de Cultuurpactwet is ontstaan en die boven worden vermeld, uit de doelstellingen van de Cultuurpactwet en uit het brede toepassingsgebied ervan dat op algemene wijze wordt omschreven in artikel 2, onvermijdelijk moet worden afgeleid dat de Cultuurpactwet ertoe strekt op het gebied o.m. van de culturele aangelegenheden, bedoeld in het grondwetsartikel 59 bis en nader omschreven in artikel 2 van de wet van 21 juli 1971, de voorwaarden te scheppen van maatschappelijke vrede en rust; dat om die redenen de Cultuurpactwet als een wet van openbare orde dient te worden aangemerkt” (Raad van State, Arrest P. Berckx tegen de Belgische Staat, nr. 18.290, VIIe Kamer, dd. 1 juni 1977).

De openbare orde houdt in dat overheden niet kunnen afwijken (bv. via een decreet, reglement, enz.) van de Cultuurpactwet.

Toezicht toevertrouwd aan de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Artikel 21 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, stelt een Vaste Nationale Cultuurpactcommissie in die tot taak heeft de naleving van de bepalingen van deze wet te controleren. Deze Commissie ontvangt alle klachten over inbreuken op het Cultuurpact, ingediend door elke partij die van een belang doet blijken of die van oordeel is dat zij enig nadeel heeft geleden.

2) De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en haar administratieve diensten

2.1 Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie is een administratief college, opgericht door de Cultuurpactwet.

De Cultuurpactcommissie controleert de juiste toepassing van de Cultuurpactwet en behandelt klachten over inbreuken op deze wet.

De werking van de Cultuurpactcommissie werd uitgewerkt in twee koninklijke besluiten:

- het koninklijk besluit van 3 juni 1976 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitters en van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, en tot regeling van de werking ervan;
- het koninklijk besluit van 16 november 1976 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie.

De Cultuurpactcommissie telt 13 Nederlandstalige en 13 Franstalige stemgerechtigde leden. Zij worden voorgedragen door de politieke fracties van de gemeenschapsparlementen en zij weerspiegelen de samenstelling van het Vlaams parlement en het parlement van de Franse gemeenschap. Fracties die te klein zijn om in aanmerking te komen voor een stemgerechtigd mandaat, hebben recht op een lid met adviserende stem.

Bovendien telt de Cultuurpactcommissie twee Duitstalige vaste leden, aangeduid door het parlement van de Duitstalige gemeenschap. Deze leden hebben slechts stemrecht voor klachten uit het Duitse taalgebied.

De leden van de Cultuurpactcommissie zijn onafhankelijk en geheimplichtig. Het lidmaatschap van de Commissie is onverenigbaar met de uitoefening van een politiek kiesmandaat.

Op basis van de resultaten van de verkiezingen van 26 mei 2019, hebben de drie gemeenschapsparlamenten tussen eind 2019 en begin 2020 nieuwe leden aangeduid voor de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, zoals hieronder weergegeven.

LEDEN AANGEDUID DOOR HET VLAAMS PARLEMENT

<u>Werkende leden:</u>	N-VA	4 leden
	VLAAMS BELANG	3 leden
	CD&V	2 leden
	OPEN VLD	2 leden
	GROEN	1 lid
	VOORUIT	1 lid
<i>Adviserend lid:</i>	<i>PVDA</i>	<i>1 lid</i>

DOOR HET PARLEMENT VAN DE FRANSE GEMEENSCHAP

<u>Werkende leden:</u>	PS	4 leden
	MR	4 leden
	ECOLO	2 leden
	PTB	2 leden
	LES ENGAGES	1 lid
<i>Adviserend lid:</i>	<i>DEFI</i>	<i>1 lid</i>

DOOR HET PARLEMENT VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

<u>Werkende leden:</u>	CSP	1 lid
	PRO DG	1 lid
<i>Adviserend leden:</i>	<i>SP</i>	<i>1 lid</i>
	<i>VIVANT</i>	<i>1 lid</i>
	<i>ECOLO</i>	<i>1 lid</i>
	<i>PFF</i>	<i>1 lid</i>

Op 9 maart 2020 vond de installatievergadering plaats van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie in haar nieuwe samenstelling ¹.

De algemene vergadering van de Cultuurpactcommissie telt in de huidige legislatuur 28 werkende leden en 6 adviserende leden.

De algemene vergadering kiest uit haar werkende leden twee voorzitters: een Nederlandstalige en een Franstalige, die om de beurt het voorzitterschap waarnemen ³. Elke fractie draagt bovendien een ondervoorzitter voor.

De voorzitters en ondervoorzitters vormen samen het bureau van de Cultuurpactcommissie. Dit bureau bereidt de dossiers van de algemene vergadering voor ⁴.

2.2 Administratieve diensten

De Cultuurpactcommissie wordt bijgestaan door ambtenaren die door de federale regering te harer beschikking worden gesteld. Zij vormen de diensten van de Cultuurpactcommissie en nemen de administratie waar.

De diensten van de Cultuurpactcommissie zijn een autonome dienst binnen de FOD Kanselarij. De Cultuurpactcommissie beschikt momenteel over twee Cultuurpactinspecteurs en twee administratieve deskundigen. Het statuut van de Cultuurpactinspecteurs wordt geregeld door het koninklijk besluit van 28 december 1984 houdende organisatie van de diensten van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie.

De Cultuurpactinspecteurs staan onder het gezag van de voorzitters van de Commissie. De voorzitters en de ondervoorzitters vormen het directiecomité van de Cultuurpactcommissie. Dit directiecomité is bevoegd voor de loopbaan en personeelsaangelegenheden van de Cultuurpactinspecteurs.

De FOD Kanselarij zorgt voor de logistieke ondersteuning van de diensten, zoals het ter beschikking stellen van twee administratieve deskundigen, vertalers, ondersteuning bij het administratieve beheer van het budget dat wordt toegekend aan de diensten van de Cultuurpactcommissie, ICT-ondersteuning, enz.

3) Werkzaamheden van de Cultuurpactcommissie

3.1 Taak en bevoegdheden

De wet van 16 juli 1973 stelt een Cultuurpactcommissie in die de naleving en de interpretatie van de Cultuurpactregels moet verzekeren. Deze Commissie is een politiek samengestelde commissie die klachten over inbreuken op de Cultuurpactwet behandelt.

3.2 Klachtenbehandeling

Personen, verenigingen of politieke fracties die menen dat hun culturele rechten werden geschonden, kunnen klacht indienen bij de Cultuurpactcommissie. Klachten moeten worden ingediend binnen 60 dagen nadat de betwiste beslissing werd bekendgemaakt, of bij gebrek aan bekendmaking na de kennisname ervan. De klacht moet per aangetekende brief worden opgestuurd naar de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, Hertogsstraat 4 te 1000 Brussel. De klachtbrief bevat de gegevens van de klager en een korte uiteenzetting van het voorwerp van de klacht.

3.3 Adviezen en aanbevelingen

De Cultuurpactcommissie onderzoekt elke ingediende klacht met de hulp van haar administratieve diensten. De Cultuurpactinspecteurs nemen contact op met de betrokken partijen. Zij kunnen alle inlichtingen inwinnen, alle nodige documenten opvragen en ter plaatse vaststellingen verrichten.

De Cultuurpactcommissie probeert in eerste instantie steeds een verzoening tussen de partijen te bereiken. Als een verzoening niet mogelijk is, brengt de Cultuurpactcommissie een gemotiveerd advies uit over de gegrondheid van de klacht, dat aangeeft welke bepalingen geschonden zijn.

De Cultuurpactcommissie kan in haar advies aanbevelingen opnemen voor de betrokken overheid en de voogdijoverheid, teneinde de gegeven adviezen te doen naleven. Deze adviezen zijn openbaar, en alle belanghebbenden kunnen de zittingen van de Commissie bijwonen.

3.4 Kennis- en expertisecentrum

Naast de hierboven beschreven klachtenbehandeling, fungeert de Cultuurpactcommissie ook als kennis- en expertisecentrum.

De jongste jaren treedt de Cultuurpactcommissie steeds vaker op als een steunpunt voor de burgers en de overheidsbesturen. Bij wijze van preventie en informatieverstrekking, kunnen de Cultuurpactinspecteurs op vraag van lokale besturen, verenigingen en koepelorganisaties ook zonder formele klacht bemiddelen of toelichtingen geven.

De Cultuurpactcommissie is bereid om preventief oplossingen uit te werken of beleidsvoorstellen te toetsen aan het Cultuurpact. Al doende heeft de Cultuurpactcommissie een uitstekende relatie opgebouwd met lokale besturen en voogdijoverheden.

Een opvallende trend is dat de Cultuurpactcommissie steeds meer de lokale besturen moet bijstaan bij het nalezen van ontwerpregelen. Op basis van de Cultuurpactwetgeving en jurisprudentie van de Cultuurpactcommissie wordt dan consult verstrekt aan de belanghebbende partijen.

Tevens wordt op ruime schaal informatie verspreid over de Cultuurpactwetgeving en haar toepassing.

Voogdijoverheden hebben in de loop der tijd een waardevolle samenwerking opgebouwd met de administratieve diensten van de Cultuurpactcommissie inzake de opvolging van de uitspraken van de Cultuurpactcommissie.

3.5 Begroting

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgaven van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie. De kolom Vereffeningenkrediet toont de bedragen die aan het begin van het jaar zijn toegekend. De kolom Verbruik bevat de bedragen die effectief werden uitgegeven aan werkingskosten, duurzame roerende goederen en investeringen in informatica. Het verbruik van de kredieten varieert sterk van jaar tot jaar, volgens de noden van de dienst.

Hieruit blijkt dat in 2023 circa 35% van het budget daadwerkelijk gespendeerd werd.

	Vereffeningenkrediet	Verbruik van het vereffeningenkrediet
Werkingskosten van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie	49.000 euro	19.539 euro
Uitgaven voor de aankoop van duurzame roerende goederen, met uitsluiting van de informatica-uitgaven	4.000 euro	0 euro
Investeringsuitgaven inzake de informatica	8.000 euro	2.125 euro

3.6 Statistieken

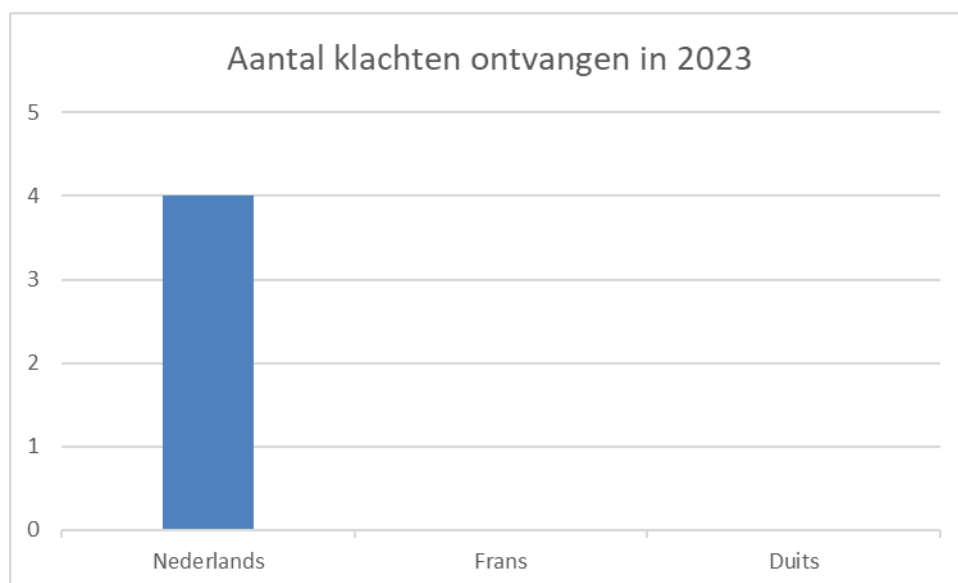
Klachten worden door de bevoegde ambtenaar aan de Nederlandstalige of de Franstalige voorzitter overgemaakt volgens de taal van de regio waaruit de klacht afkomstig is, en voor Brussel en de gemeenten met faciliteiten volgens de taal van de klacht.

In 2023 ontving de Cultuurpactcommissie vier klachten: vier Nederlandstalige, geen Franstalige en geen Duitstalige klachten.

Van die vier klachten, was er één gericht tegen beslissingen genomen op **gemeenschapsniveau**.

Er werden geen klachten ingediend tegen beslissingen genomen op **intermediair** niveau (provinciale organen, intercommunale verenigingen, enz.).

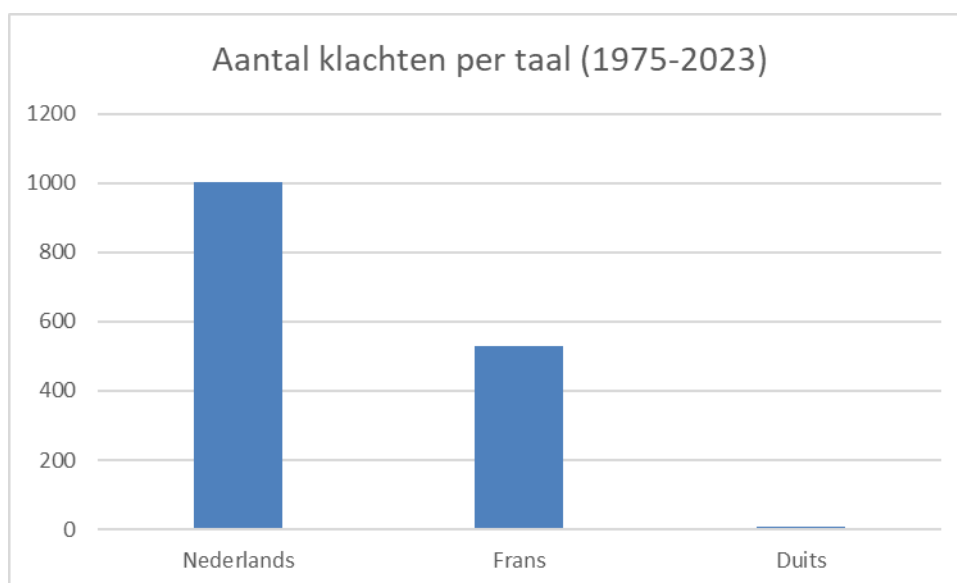
Drie klachten waren gericht tegen beslissingen genomen op **lokaal** niveau (steden en gemeenten).

Door de jaren heen

Sinds haar ontstaan ontving de Cultuurpactcommissie 1538 klachten:

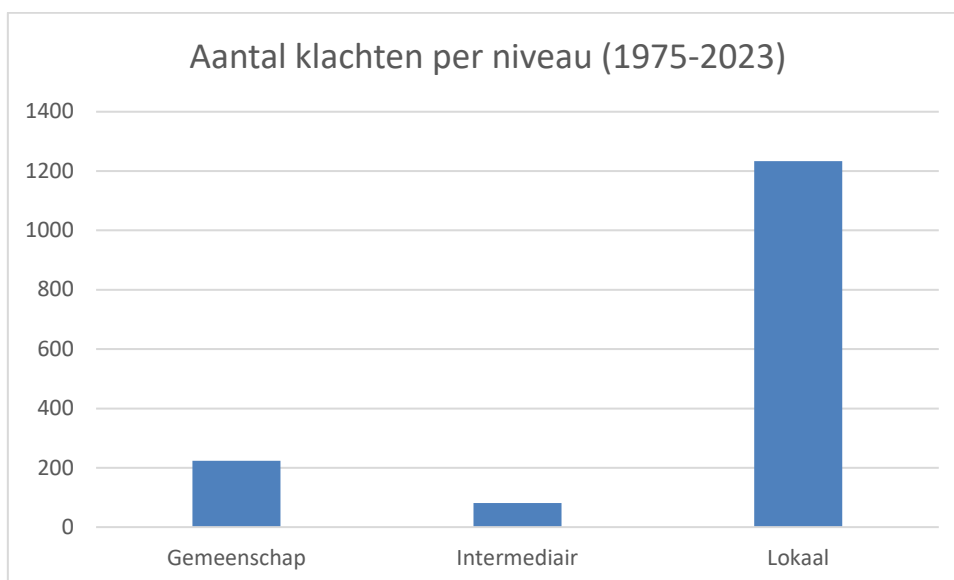
- 1002 Nederlandstalige klachten
- 529 Franstalige klachten
- en 7 Duitstalige klachten

Per overheidsniveau

Klachten op lokaal niveau vormen de belangrijkste groep (80%).

Zij worden ingediend door burgers en verenigingen, maar ook door gemeenteraadsleden en politieke fracties.

In totaal ontving de Cultuurpactcommissie:

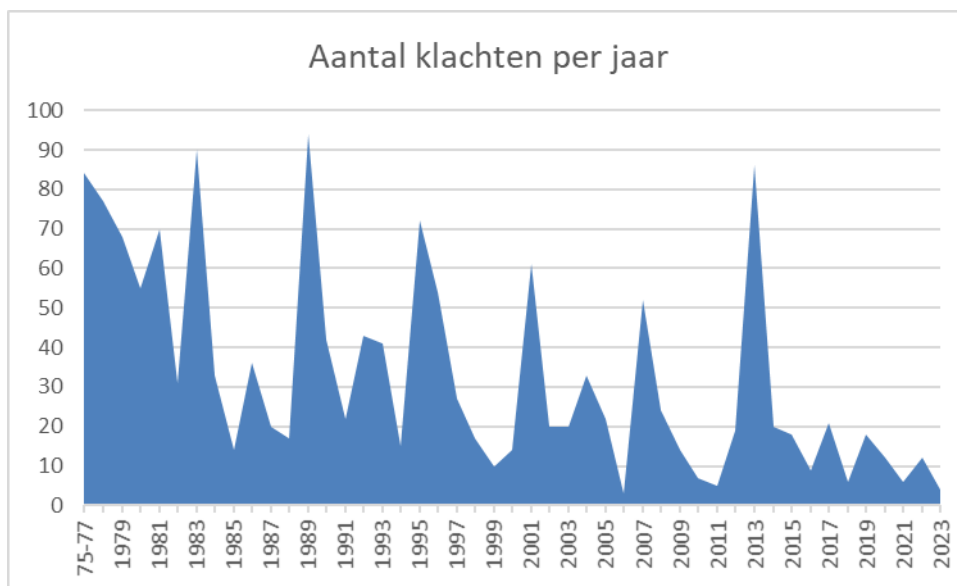
- 224 klachten op gemeenschapsniveau
- 81 klachten op intermediair niveau
- 1233 klachten op lokaal niveau

Piekmomenten

Gemiddeld ontvangt de Cultuurpactcommissie 33 klachten per jaar.

Het aantal klachten kan echter sterk schommelen.

Zo vallen pieken vaak samen met gemeenteraadsverkiezingen.

De werkbelasting verschilt van klacht tot klacht.

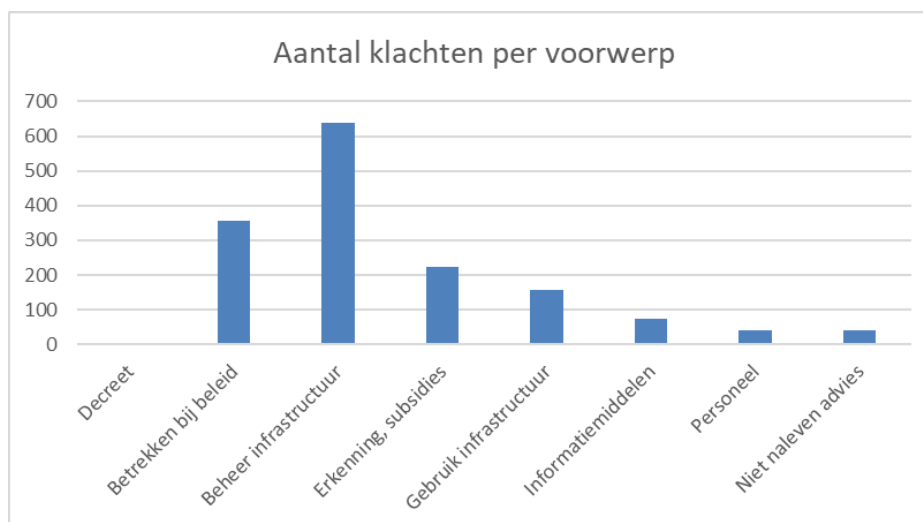
Sommige klachten zijn complex (*bv. meerdere klachtonderdelen, meerdere partijen met diverse belangen of grote culturele instellingen*).

Andere spelen zich af in een gemeenteraad vol spanningen.

Waar gaat het over?

Globaal genomen gaan de meeste klachten over:

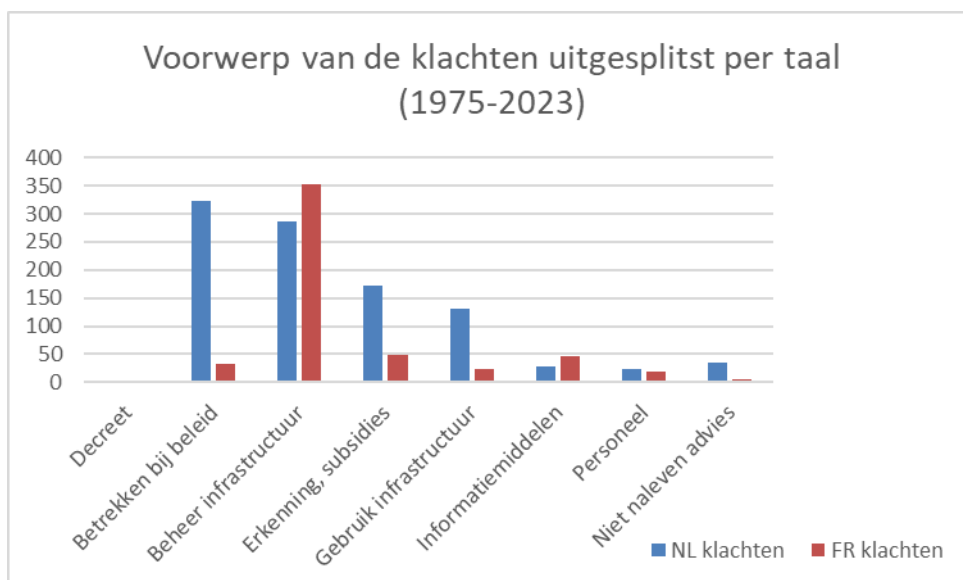
- het beheer van culturele infrastructuur
(bv. verdeling bestuursmandaten in een culturele instelling)
- het betrekken van burgers en verenigingen bij het beleid
(bv. samenstelling cultuurraad)
- het toekennen van subsidies
- het gebruik van infrastructuur

Regionale verschillen

In de Vlaamse en de Franse gemeenschap klagen burgers en verenigingen over verschillende dingen.

- Nederlandstalige klachten gaan vaker over het betrekken van burgers en verenigingen bij het culturele beleid.
- Franstalige klachten zijn doorgaans gericht tegen het beheer van culturele instellingen en diensten.

Wie zijn de klagers?

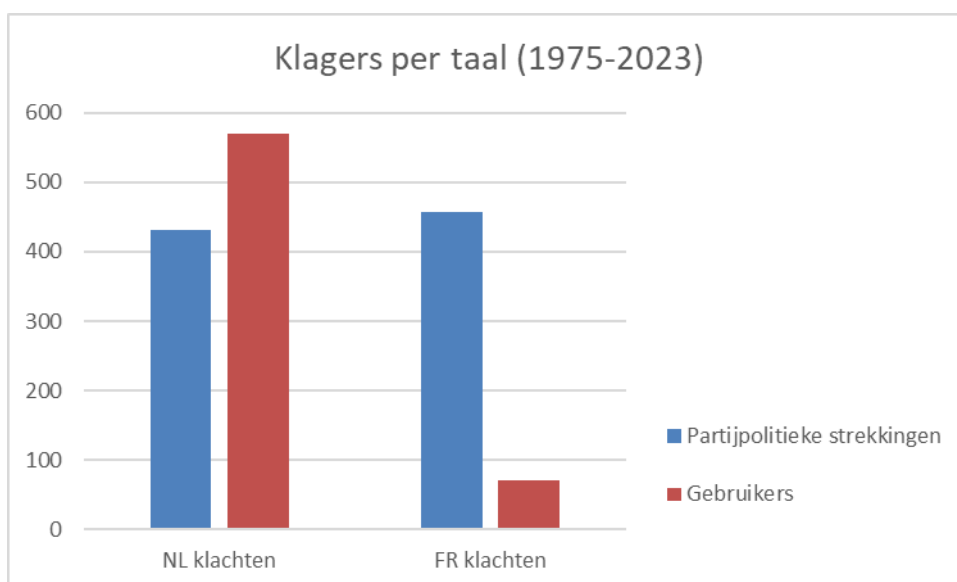
De Cultuurpactwet hanteert twee categorieën van klagers:

- 58% van de Cultuurpact-klachten is afkomstig van partijpolitieke “strekkingen”
(bv. *politieke fracties in gemeenteraad, provincieraad*)
- 42% is afkomstig van “gebruikers” (bv. *burgers, verenigingen*)

Per taal bestaan echter grote verschillen.

Aan Nederlandstalige kant worden meer klachten ingediend door gebruikers.

Terwijl aan Franstalige kant vooral politieke mandatarissen klacht indienen.

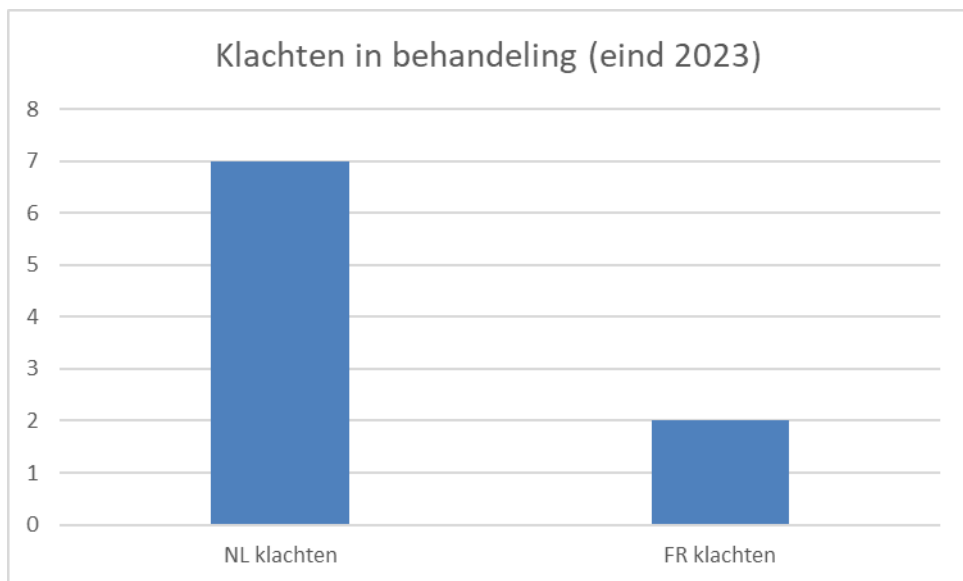

ADVIEZEN

Sinds 1975 heeft de Cultuurpactcommissie 1283 adviezen en verzoeningen uitgebracht.

242 klachten werden ingetrokken.

En 9 klachten waren eind 2023 nog in behandeling.

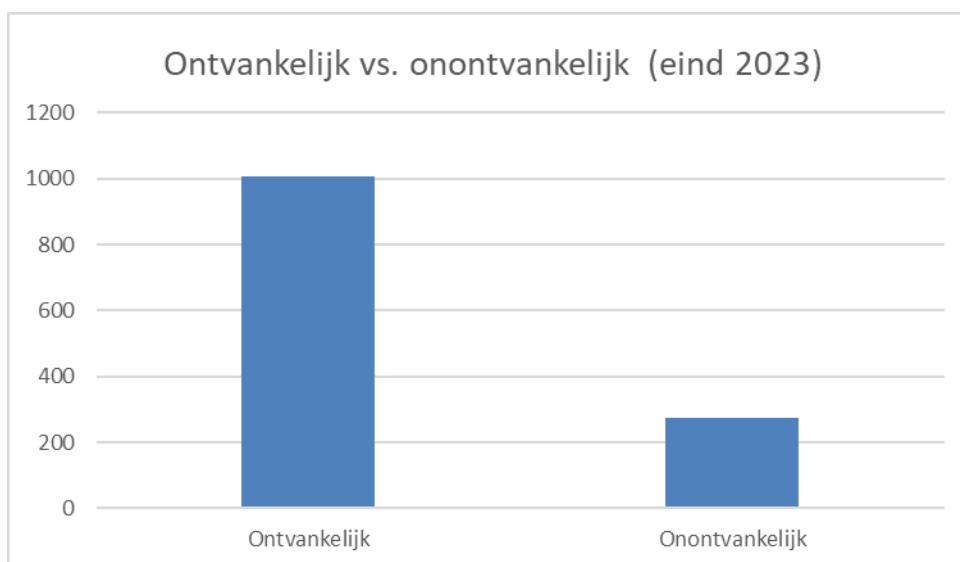

Klagers kunnen hun klacht te allen tijde intrekken (*bv. wanneer het probleem op het terrein is opgelost na bemiddeling door de Cultuurpactcommissie*).

Meestal ontvankelijk

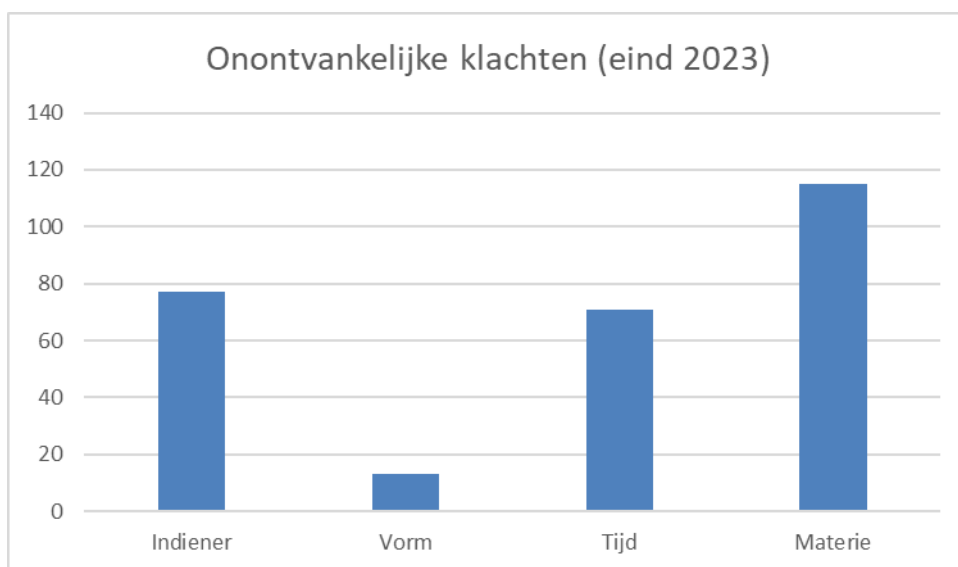
De Cultuurpactcommissie moet de ontvankelijkheid en gegrondheid van elke ingediende klacht beoordelen.

78% van de klachten is ontvankelijk.

Onontvankelijke klachten

Een klacht kan onontvankelijk zijn omdat de indiener geen belang kan aantonen, omdat de beroepstermijn van zestig dagen is verstreken, of omdat geklaagd wordt over een materie die niet onder de Cultuurpactwet valt.

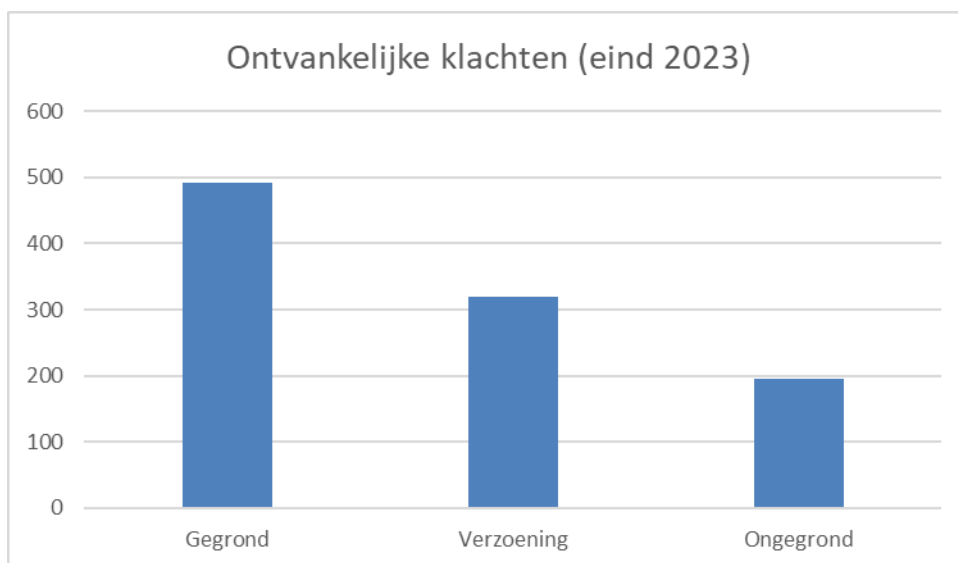
Klachten die niet per aangetekende brief worden verstuurd, zijn ook onontvankelijk.

Ontvankelijke klachten

Als een ontvankelijke klacht gegrond is, probeert de Cultuurpactcommissie in de eerste plaats een verzoening te bereiken.

Wanneer een verzoening onhaalbaar is, brengt de Cultuurpactcommissie een gemotiveerd advies uit.

In dit advies kan de Cultuurpactcommissie aanbevelingen opnemen voor de aangeklaagde overheid en de voorgedijoverheid.

Wanneer het onderzoek uitwijst dat de betwiste overheidsbeslissing niet in strijd is met de Cultuurpactwetgeving, dan vaardigt de Cultuurpactcommissie een advies uit over de ongegrondheid van de klacht.

4) Klachten en rechtspraak in 2023

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van de klachten die in 2023 werden ingediend en de adviezen die in 2023 werden uitgebracht.

KLACHTEN ONTVANGEN IN 2023

Klacht 1439 Diest

De heer Peter Frederickx (voorzitter sportraad) vs. gemeente wegens afschaffing sportraad

Op 2 maart 2023 diende de heer Peter Frederickx als voorzitter van de Diestse sportraad klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het gemeenteraadsbesluit van Diest van 23 januari 2023 tot goedkeuring van de hervorming van de participatie sportbeleid.

Deze klacht was eind 2023 nog in behandeling.

Klacht 1440 Vlaamse gemeenschap

De heren Kristof Caluwaert en Bart Martel (Vlaamse gemeenschap en Vlaamse regering) vs. vzw Flagey wegens samenstelling beheersorganen

Op 23 juni 2023 dienden de heren Kristof Caluwaert en Bart Martel als raadslid van de Vlaamse gemeenschap en de Vlaamse regering klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen de samenstelling van de algemene vergadering van vzw Flagey.

Deze klacht was eind 2023 nog in behandeling.

Klacht 1441 Genk

De heer Johnny Jaspers (Bregel Sport) vs. gemeente wegens sportinfrastructuur

Op 31 juli 2023 diende de heer Johnny Jaspers als secretaris van voetbalclub Bregel Sport klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie wegens problemen inzake sportinfrastructuur.

Deze klacht was eind 2023 nog in behandeling.

Klacht 1442 Duffel

Mevrouw Saida Bobouh (Een Brug Voor Iedereen) vs. gemeente wegens sportinfrastructuur

Op 14 december 2023 diende Mevrouw Saida Bobouh als bestuurder van vereniging “Een Brug Voor Iedereen” klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie wegens problemen inzake sportinfrastructuur.

Deze klacht was eind 2023 nog in behandeling.

ADVIEZEN UITGEBRACHT IN 2023

1357 Vlaamse gemeenschap

De heer Joris Van der Borght (Croxhapox) vs. Vlaamse regering wegens subsidies

Op 20 juli 2016 diende de heer Joris Van der Borght namens het Gentse kunstencentrum vzw Croxhapox klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het besluit van de Vlaamse regering van 29 juni 2016, houdende de toekenning van werkingssubsidies, in uitvoering van het kunstendecreet van 13 december 2013.

Croxhapox diende eind 2015 een subsidieaanvraag in bij de Vlaamse overheid. Het dossier van Croxhapox was ontvankelijk en kreeg van de bevoegde beoordelingscommissie een positieve beoordeling.

Wegens de krappe budgettaire context, besliste de Vlaamse regering om subsidies toe te kennen aan organisaties die door de beoordelingscommissie in categorie 1 tot en met 7 werden geplaatst.

Omdat nog een beperkt budget overbleef, besliste de Vlaamse regering om alsnog subsidies toe te kennen aan een aantal organisaties van categorie 8 tot en met 12 na een evaluatie op basis van aandachtspunten uit de strategische visienota van de minister van Cultuur.

Volgens artikel 28 van het toenmalige kunstendecreet, kon de Vlaamse overheid een nadere bepaling van de criteria vastleggen door middel van een uitvoeringsbesluit. De criteria uit de strategische visienota werden nooit vastgelegd in een uitvoeringsbesluit.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht ontvankelijk en gegrond is.

Klacht 1421 Cerfontaine

Burgercomité ADN-Pays de l'Eau-d'Heure vs. gemeente wegens gemeentelijk infoblad

Mevrouw Grégoire, mevrouw Leleux en de heer Hottiaux dienden op 15 maart 2021 namens het "Comité citoyen ADN-Pays de l'Eau-d'heure" klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen de weigering van de gemeenteraad van Cerfontaine om het gemeentelijk infoblad "Pour Information" toegankelijk te maken voor politieke fracties, verenigingen en burgergroeperingen die niet tot de gemeentelijke meerderheid van Cerfontaine behoren.

Uit het onderzoek van het gemeentelijk infoblad bleek een sterke tendens om de meerderheid in de kijker te plaatsen via artikels van burgemeester en schepenen, foto's van schepenen en teksten die uitsluitend de mening van de meerderheid vertolken, zonder ruimte voor een ander standpunt.

Omdat de burgemeester verschillende voorstellen weigerde om andere meningen dan die van de meerderheid aan bod te laten komen, ook niet van verenigingen, konden de klagers geen recht van antwoord laten verschijnen in de gemeentelijke publicaties en zo bijdragen aan transparante debatten over het leven in de gemeente. Zodoende bleek het onmogelijk om de partijen te verzoenen.

De toegang tot middelen voor meningsuiting is echter een recht dat de Cultuurpactwet enkel toekent aan ideologische en filosofische strekkingen, niet aan feitelijke verenigingen. Toch is de klacht gerechtvaardigd, omdat de burger recht heeft op volledige, actuele en transparante informatie, met inbegrip van het vernemen van de verschillende standpunten van meerderheid en oppositie.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht ontvankelijk en ongegrond is.

Klacht 1429 Zelzate

De heer Marnix Schaght vs. gemeente wegens werking sportraad

Op 15 juni 2022 diende de heer Schaght klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het gemeentebestuur van Zelzate, omdat het gemeentebestuur de werking van de sportraad zou belemmeren. Uit het onderzoek bleek dat er vooral sprake was van een persoonlijk conflict tussen de klager en de sportfunctionaris van Zelzate.

Na een verzoeningspoging in het voorjaar van 2023, heeft de klager ontslag genomen als lid van de sportraad en trok hij zijn klacht in.

Op maandag 12 juni 2023 nam de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie akte van de intrekking van de klacht.

Klacht 1430 Diksmuide

De heer Lieven Vanden Berghe (Chiro Woumen) vs. gemeente wegens infrastructuur

Op 20 juni 2022 diende de heer Lieven Vanden Berghe namens vzw Chiro Woumen klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen de beslissing van de stad Diksmuide, om een oud schoolgebouw met bijbehorende speelplaats te verkopen. De speelplaats grenst aan het lokaal van Chiro Woumen en werd jarenlang door Chiro Woumen gebruikt.

Door Diksmuide werd opgeworpen dat de bestreden beslissing van de gemeenteraad van Diksmuide werd bekendgemaakt op 30 maart 2022, en dat de indiener van de klacht per brief van 13 april 2022 op de hoogte werd gebracht van de bestreden beslissing. De klager diende pas op 20 juni 2022 klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, zijnde 82 dagen na de datum van de bekendmaking van de bestreden beslissing (en 68 dagen na kennisname van de bestreden beslissing). De klacht bereikte de Cultuurpactcommissie dus te laat.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht onontvankelijk naar tijd is.

Klacht 1433 Vlaamse gemeenschap

De heer Johan Van Assche (De Nieuwe Tijd) vs. Vlaamse regering wegens subsidies

Op 28 juli 2022 diende de heer Johan Van Assche namens vzw De Nieuwe Tijd klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het besluit van de Vlaamse regering van 24 juni 2022 betreffende de toekenning van werkingssubsidies aan organisaties voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2027, in uitvoering van het kunstendecreet van 23 april 2021.

Klacht 1433 is niet ontvankelijk naar materie, omdat de klager enkel vraagt om de termijn bij de Raad van State te verlengen of op te schorten. De Cultuurpactcommissie is daar echter niet voor bevoegd.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht onontvankelijk naar materie is.

Klacht 1434 Vlaamse gemeenschap

De heer Johan Van Assche (De Nieuwe Tijd) vs. Vlaamse regering wegens subsidies

Op 29 juli 2022 diende de heer Johan Van Assche namens toneelgezelschap De Nieuwe Tijd klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het besluit van de Vlaamse

regering van 24 juni 2022 betreffende de toekenning van werkingssubsidies, in uitvoering van het kunstendecreet van 23 april 2021.

De Nieuwe Tijd heeft eind 2021 bij de Vlaamse overheid een aanvraag ingediend voor een jaarlijkse werkingssubsidie voor de beleidsperiode 2023 tot en met 2027. De beoordelingscommissie gaf de aanvraag een positieve beoordeling “binnen budget” en adviseerde een jaarlijks subsidiebedrag op basis van de kwaliteit van het dossier en het belang van de vereniging in het Vlaamse kunstenlandschap.

Op 24 juni 2022 heeft de Vlaamse regering, op basis van het advies van de beoordelingscommissie en de nota van de minister van Cultuur, beslist om het geadviseerde subsidiebedrag toe te kennen gedurende vijf jaar, verhoogd met een inflatiecorrectie van 4%.

De indiener van de klacht vernam later via de pers dat de Vlaamse regering een extra subsidiebudget had gevonden en dat dit bedrag zou gebruikt worden om o.a. subsidieaanvragen met een positieve beoordeling “buiten budget” te betoelagen. De klager vindt dit oneerlijk. Volgens hem had het extra budget immers moeten worden gebruikt om De Nieuwe Tijd een hoger subsidiebedrag toe te kennen.

Het onderzoek toont echter aan dat er geen sprake is van ongelijke behandeling. Het extra subsidiebudget werd gebruikt om organisaties met een positieve beoordeling “buiten budget” alsnog uit de brand te helpen. Op die manier kregen alle positief beoordeelde subsidieaanvragen, ongeacht of zij “binnen budget” of “buiten budget” waren, het door de beoordelingscommissie geadviseerde bedrag. Het gelijkheidsbeginsel werd dus niet geschonden.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht ontvankelijk maar ongegrond is.

Klacht 1435 Vlaamse gemeenschap

De heer Joost Berckx vs. VRT wegens programmering

Op 30 juli 2022 diende de heer Joost Berckx klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen de VRT, wegens discriminatie van de niet in sport geïnteresseerde Vlaamse tv-kijker. De heer Berckx stelde vast dat alle tv-kanalen van de VRT vaak gelijktijdig sportprogramma's uitzonden, terwijl hij geïnteresseerd is in andere programma's.

De gedelegeerd bestuurder van de VRT is decretaal bevoegd voor het vaststellen van het programma-aanbod en het uitzendschema. Naast een kwalitatief hoogstaand aanbod in de sectoren informatie, cultuur, educatie en ontspanning, moet de VRT krachtens het Vlaamse mediadecreet ook een sportaanbod verzorgen als onderdeel van de publieke omroepopdracht.

De Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet bevatten geen enkele bepaling waaruit blijkt dat VRT-kijkers zelf hun eigen programmering moeten kunnen vastleggen.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht ontvankelijk maar ongegrond is.

Klacht 1436 Vlaamse gemeenschap

De heer Karel Vermeerbergen (STAN) vs. Vlaamse regering wegens subsidies

Op 22 augustus 2022 diende de heer Karel Vermeerbergen namens het Antwerpse toneelhuis vzw STAN klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het besluit van de Vlaamse regering van 24 juni 2022 betreffende de toekenning van werkingssubsidies, in uitvoering van het kunstendecreet van 23 april 2021.

Klacht 1436 is echter niet ondertekend, wat strijdig is met artikel 3, §1 van het koninklijk besluit van 3 juni 1976 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitters en van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en tot regeling van de werking ervan.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht onontvankelijk naar vorm is.

Klacht 1437 Vlaamse gemeenschap

De heer Karel Vermeerbergen (STAN) vs. Vlaamse regering wegens subsidies

Op 22 augustus 2022 diende de heer Karel Vermeerbergen namens het Antwerpse toneelhuis vzw STAN klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegen het besluit van de Vlaamse regering van 24 juni 2022 betreffende de toekenning van werkingssubsidies, in uitvoering van het kunstendecreet van 23 april 2021.

STAN heeft eind 2021 bij de Vlaamse overheid een aanvraag ingediend voor een jaarlijkse werkingssubsidie voor de beleidsperiode 2023 tot en met 2027. De beoordelingscommissie gaf de aanvraag een positieve beoordeling “binnen budget” en adviseerde een jaarlijks subsidiebedrag. In zijn nota aan de Vlaamse regering stelde de minister van Cultuur voor om bovenop het geadviseerde bedrag 12.000 euro extra toe te kennen aan STAN om de continuïteit van de werking niet in het gedrang te brengen.

De indiener van de klacht vernam later via de pers dat de Vlaamse regering een extra subsidiebudget had gevonden. Dat dit extra budget niet werd gebruikt om een hoger subsidiebedrag toe te kennen aan STAN, is volgens de klager oneerlijk.

Het onderzoek toont echter aan dat er geen sprake is van ongelijke behandeling. Het extra subsidiebudget werd gebruikt om o.a. organisaties met een positieve beoordeling “buiten budget” alsnog uit de brand te helpen. Op die manier kregen alle positief beoordeelde subsidieaanvragen, ongeacht of zij “binnen budget” of “buiten budget” waren, het door de beoordelingscommissie geadviseerde bedrag. Het gelijkheidsbeginsel werd dus niet geschonden.

Op maandag 12 juni 2023 besliste de algemene vergadering van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie dat de klacht ontvankelijk maar ongegrond is.

5) Wetgevende initiatieven in 2023

In 2023 vonden geen wetgevende initiatieven plaats rond de Cultuurpactwet of het Cultuurpactdecreet.